

ÍNDEX

CONCEPTES CLAU DEL PROGRAMA	3
LA CULTURA DE PENSAMENT	6
LA GAMIFICACIÓ	10
ELS OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE (ODS)	11
EL PROJECTE DIGITAL	12
L'AVAUAPP	14
EL MATERIAL D'AULA	15
ALTRES MATERIALS	16
PRESENTACIÓ DE L'ÀREA	17
LES COMPETÈNCIES	21
LA GUIA D'AULA	23
AVALUACIÓ, ACTIVITATS DE REFORÇ I ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ	36



CONCEPTES CLAU DEL PROGRAMA

El nostre programa de Llengua catalana i literatura fomenta l'aprenentatge intel·ligent, el pensament crític i la igualtat de gènere. És un programa coherent amb les característiques psicoevolutives de l'alumnat, i adequat al nou desenvolupament curricular.

Per això, al llarg de tot el nostre programa, es fomenten aquests conceptes:

L'ALFABETITZACIÓ INFORMACIONAL

Potenciem l'alfabetització informacional per connectar-nos amb el món.

El nostre programa dona molta importància a l'ús de la tecnologia i de les xarxes socials com a eines d'aprenentatge i de recerca. A més a més, oferim els continguts en suport digital per utilitzar a l'aula i un espai personal per a l'alumne i per al mestre en el web www.barcanova.cat.

L'APRENTATGE CONTEXTUALITZAT I SIGNIFICATIU

Situar l'aprenentatge en context, a partir de situacions i reptes, és fonamental perquè l'alumne ho percebi de manera significativa.

Plantegem els continguts tenint en compte la realitat que està vivint l'alumnat i connectant els seus coneixements previs amb els nous per generar motivació davant l'aprenentatge.

L'AVUACIÓ

Oferim diversos materials per a l'avaluació:

- Una avaluació trimestral («Em poso a prova»).
- Proves d'avaluació plantejades en tres nivells, i amb les solucions, i que es poden descarregar des de l'espai personal del web www.barcanova.cat en format Word i modificables.
- Models de rúbriques que es poden descarregar des de l'espai personal del web www.barcanova.cat.

EL CARÀCTER CÍCLIC DELS CONTINGUTS

L'aprenentatge dels continguts és recurrent.

De manera conscient, treballem els diferents sabers de manera cíclica i contextualitzada perquè no esdevinguin compartiments estancs i puguin ser aplicables en diferents situacions.

LA CULTURA DE PENSAMENT

Ensenyem els nostres alumnes a pensar.

Preparem els alumnes perquè, en el futur, siguin capaços de resoldre els problemes de manera eficaç, prenguin decisions de manera meditada i gaudeixin aprenent al llarg de la vida.

L'EMPRENEDORIA

Proposem un programa per canviar el nostre entorn.

El nostre programa potencia la iniciativa emprenedora de l'alumnat a partir de la resolució de situacions i l'assoliment de reptes.

L'ENFOCAMENT FUNCIONAL DE LA LLENGUA

L'expressió oral i l'expressió escrita són la base de l'aprenentatge.

Potenciem les competències vinculades amb la lectura i l'expressió oral i escrita, i els apartats més funcionals de la llengua, l'ortografia, el lèxic i la gramàtica, estan al servei d'aquests sabers.

LA INCLUSIÓ

Incloem tot l'alumnat en les nostres aules.

Fem propostes per treballar diversos estils, ritmes d'aprenentatge i intel·ligències, que fomenten la igualtat de gènere i la inclusió social.

LA INTERDISCIPLINARIETAT

Relacionem i apliquem el que aprenem.

Potenciem l'aprenentatge global a través de propostes que promouen la integració i la connexió de continguts d'altres àrees.

LA METACOGNICIÓ

Potenciem que l'alumne sigui conscient del seu procés d'aprenentatge.

La capacitat de l'alumne d'autoregular i conèixer el seu procés d'aprenentatge és un motor que el fa rectificar i avançar.

EL PENSAMENT CRÍTIC

Fomentem la diversitat de pensament.

Les activitats i les tasques dels llibres són variades, i contenen propòsits i desafiaments diferents per afavorir el desenvolupament d'estratègies de pensament profund i divergent. Fer que l'alumnat esdevingui crític, que sàpiga detectar les notícies falses i ensenyar-lo a pensar són tres eixos cabdals d'aquest nou currículum.

EL RIGOR

Aprenem i treballem amb rigor i creativitat.

Els continguts es desenvolupen amb rigor i, alhora, es proposen activitats i tasques motivadores que faciliten l'aprenentatge mitjançant la investigació i la participació activa de l'alumnat.

LA RIQUESA

Aprenem amb activitats, tasques i propostes variades i motivadores.

El programa proporciona una gran varietat d'activitats, tasques i propostes, tant en els llibres de l'alumne com en els materials per al mestre i la mestra, la qual cosa permet, als docents, adequar-les a les necessitats de l'aula.

EL TREBALL COOPERATIU

Cooperem per assolir tasques.

És una metodologia didàctica de gran eficàcia que es proposa per a diferents activitats, tasques i desafiaments plantejats al llarg de les unitats.



LA CULTURA DE PENSAMENT

Autors com David Perkins, Robert J. Swartz i Arthur L. Costa han donat les pautes de com portar a les nostres aules la cultura de pensament. La concreció de la cultura de pensament a les activitats ensenya els alumnes a analitzar, argumentar, planificar, prendre decisions, crear, emetre judicis, etc., de forma reflexiva.

En les activitats dels dossiers de les àrees de Llengua catalana i literatura, aquesta cultura de pensament és present, de forma recurrent, en tots els sabers que s'hi treballen.

TAXONOMIA DE BLOOM

La **taxonomia de Bloom** va ser descrita per aquest psicòleg i pedagog per primer cop l'any 1956, i al llarg dels anys se n'han fet revisions. En aquesta taxonomia es descriuen diferents nivells cognitius en funció de la seva complexitat, de més simples a més complexos.

Nivell	Definició	Accions
Crear	Elaborar, construir, quelcom nou.	Generar, produir, elaborar, dissenyar, modificar, planificar, compondre, construir...
Avaluar	Criticar, argumentar i emetre judicis.	Contrastar, defensar, criticar, justificar, relacionar, argumentar, recolzar...
Analitzar	Descompondre un concepte en parts i entendre com interrelacionen entre elles.	Diferenciar, discriminar, seleccionar, separar, descriure, il·lustrar...
Aplicar	Utilitzar els conceptes en contextos nous.	Demostrar, experimentar, operar, resoldre, utilitzar...
Comprendre	Entendre i explicar conceptes.	Descobrir, mostrar, predir, explicar, demostrar, canviar...
Recordar	Recuperar la informació i portar-la a la memòria.	Conèixer, definir, enumerar, recordar, identificar, anomenar...

METACOGNICIÓ

La **metacognició** és el procés mitjançant el qual reflexionem sobre el nostre pensament. Aplicada a l'ensenyament, és el procés mitjançant el qual l'alumnat analitza el seu procés d'aprenentatge per autoregular-se, detectar els seus punts febles, els seus interessos, valorar el seu progrés...

Generalment es representa mitjançant una escala i quatre preguntes:

4. PER A QUÈ EM POT SERVIR EL QUE HE APRÈS? Aplicar els aprenentatges a nous contextos.

3. PER QUÈ HO HE APRÈS? Reflexionar sobre la funcionalitat i significativitat de l'aprenentatge.

2. COM HO HE APRÈS? Descriure quina estratègia he utilitzat per assolir l'aprenentatge.

1. QUÈ HE APRÈS? Prendre consciència del pensament i de l'aprenentatge que he fet.

RUTINES DE PENSAMENT

David Perkins defineix les **rutines de pensament** com patrons de pensament senzills que es poden utilitzar de forma reiterada i que tenen, com a objectiu fer visible diferents accions del pensament. Algunes d'aquestes accions poden ser descriure, extreure conclusions o raonar amb evidències.

DESTRESES DE PENSAMENT

Robert Swartz explica les **destreses de pensament** com aquelles habilitats que ens permeten desenvolupar un pensament profund i alhora eficaç. Aquestes destreses es treballen a les aules per infusió; és a dir, a partir dels continguts curriculars de les diferents àrees o matèries d'aprenentatge. Porten associats un mapa de pensament i un organitzador gràfic.

Les destreses permeten desenvolupar les formes de pensament següents:

- **Pensament analític:** destreses que ajuden a la comprensió de la informació i a la clarificació de les idees.
- **Pensament creatiu:** destreses que generen noves idees.
- **Pensament crític:** destreses que avaluen si les idees són idònies o raonables.

VISUAL THINKING

El llenguatge escrit és una manera d'accedir a la informació, però n'hi ha d'altres. Els dibuixos, les icones, els colors i els símbols formen part del **sentit visual** i són una altra manera d'accedir al contingut, i de percebre i produir informació.

LA COMPRESIÓ LECTORA I LA PRODUCCIÓ ESCRITA

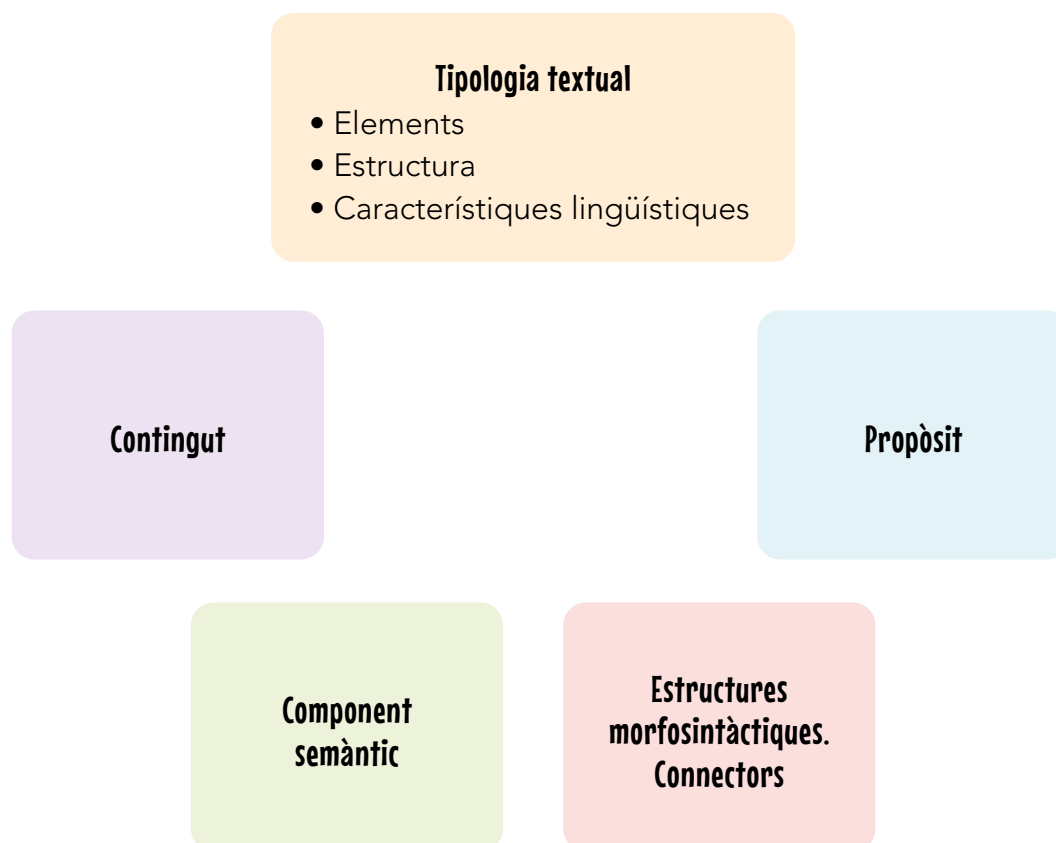
Assegurar els diferents nivells de comprensió i producció implica dur a terme diferents propostes de preguntes i activitats.

El procés de comprensió lectora

Hi ha tres nivells de comprensió lectora:

COMPRESIÓ LITERAL	COMPRESIÓ INFERENCIAL	COMPRESIÓ CRÍTICA
<ul style="list-style-type: none">• Obtener informació del text.• Localitzar i recuperar informació literal o sinònima.	<ul style="list-style-type: none">• Fer preguntes d'interpretació: deduir i fer inferències.• Organitzar i sintetitzar informació.	<ul style="list-style-type: none">• Fer preguntes de reflexió i anàlisi.• Fer una valoració personal, donar el propi punt de vista, emetre un judici argumentat, valorar la utilitat de la informació...

Les activitats de comprensió han de tenir en compte tots els aspectes del text:



El procés de producció escrita

FASE 1. PLANIFICACIÓ

- Objectius:
 1. Trobar l'equilibri entre el desbordament creatiu i les possibilitats lingüístiques de l'alumnat.
 2. Descongestionar l'atenció i la memòria de treball en el moment de la producció.
- Implica prendre decisions sobre els aspectes següents:
 - Propòsit
 - Tipologia textual
 - Registre lingüístic
 - Contingut
 - ...



FASE 2. PRODUCCIÓ

- La creació és la meta i no el punt de partida (taxonomia de Bloom).
- Per produir cal, prèviament, analitzar textos amb la finalitat de determinar el seu propòsit, els elements, l'estructura, els connectors...
- La presa de decisions i la producció s'han d'ajustar a la tipologia textual.
- La relectura, la revisió i la correcció formen part del procés de producció.



FASE 3. REVISIÓ

- Comunicació prèvia: què avaluarem en aquest text? Han de basar la seva revisió sobre aquesta qüestió prèvia.
- Els referents per a la revisió són la planificació i les graelles de revisió.
- Cal deixar proves visuals de la revisió.
- No es pot revisar tot de cop. Cal focalitzar l'atenció.

LA GAMIFICACIÓ

ACTIVITATS LÚDIQUES EN LES UNITATS

En diferents apartats de la unitat es plantegen activitats divertides perquè l'alumnat aprengui jugant.



GAME ROOM

Joc interactiu per resoldre de manera divertida qüestions de la unitat.

SUPERTAFANERS

Material per despertar la curiositat dels infants i aprendre jugant.



ELS OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE (ODS)

Els **objectius de desenvolupament sostenible** són una crida universal a l'acció global per posar fi a la pobresa, protegir el planeta i garantir que totes les persones tinguin accés a l'educació, la igualtat, l'aigua, l'energia neta, la pau i el desenvolupament.

Es tracta d'un pla de mesures, amb **17 objectius i 169 metes**, per aconseguir un món més igualitari i habitable, i que s'haurien de complir abans de l'any 2030.

Aquests objectius porten implícit un **esperit de col·laboració** i pragmatisme amb la finalitat de millorar la vida, de manera sostenible, de les generacions futures. A més, en si mateixos són una agenda inclusiva en tant que tracten les causes fonamentals de la pobresa i uneixen tots els estats que hi participen per aconseguir, així, un canvi positiu en benefici de les persones i del planeta.

La **lluita contra el canvi climàtic** és un element transversal i decisiu que influeix en tots els aspectes del desenvolupament sostenible i l'Agenda 2030.

Fer conscient l'alumnat dels reptes imminents plantejats en els objectius de desenvolupament sostenible en aquest programa pedagògic proporciona un marc de treball a partir del qual es puguin articular aprenentatges competencials que activin l'alumne, no tan sols quant al **saber** sinó també pel que fa al **saber fer** i al **saber ser**, i reforcin la seva preparació com a futurs ciutadans compromesos amb la realitat del seu temps.

La primera forma de contribuir a la consecució d'aquests ODS és procurar d'augmentar la **consciència pública** d'aquests en tots els àmbits, i l'aula és un espai fonamental d'aprenentatge de la convivència de les generacions futures.

L'Agenda Educativa 2030, sorgida del Fòrum Educatiu Mundial celebrat a Inchon, República de Corea (UNESCO, 2015; Nacions Unides, 2015), va situar l'**educació** com una de les eines fonamentals per forjar un desenvolupament que sigui, alhora, sostenible, inclusiu, just, pacífic i cohesiu.



EL PROJECTE DIGITAL

UNA RESPOSTA GLOBAL PER A UN ENTORN EDUCATIU DIVERS



La proposta digital de Barcanova és **EDUDYNAMIC**, un projecte digital complet que dona una resposta global a un model educatiu divers i dinàmic.

A partir d'una proposta senzilla i intuïtiva, **EDUDYNAMIC** és un projecte digital multidispositiu i multisuport que s'adapta i es visualitza en totes les plataformes i en tots els entorns d'aprenentatge virtual (Blink Learning, Moodle, Alexia, Google Classroom, Clickedu, Office 365...).

La diversitat i riquesa de recursos, des d'activitats interactives traçables a vídeos, presentacions i ludificació, fan d'**EDUDYNAMIC** un projecte digital actualitzat i complet pensat per canviar amb tu.

Programa competencial

Enfocat al treball competencial, conté recursos molt diversos, rics i significatius com:

- Activitats interactives
- Gamificació
- Metacognició
- Enregistrament de textos

Un model adaptable i versàtil

Aplicable a diferents enfocaments i necessitats, tant si es prefereix completar el treball del material en paper com si es vol treballar únicament en digital.

Traçabilitat integral

Es poden visualitzar les qualificacions de les activitats així com accedir a les respostes completes que han donat els alumnes.

Interactivitat total

- Vídeos
- Animacions
- Mapes conceptuals

Compatibilitat

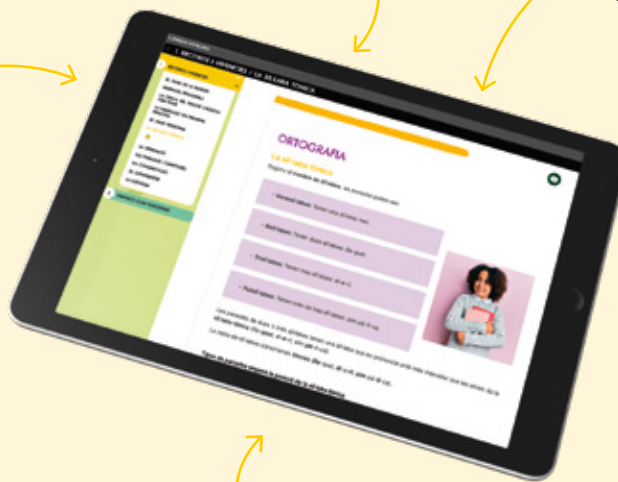
Compatible amb els entorns virtuals d'aprenentatge (EVA) i les plataformes educatives (LMS) més utilitzades en els centres educatius gràcies a l'ús dels estàndards tecnològics: HTML, Marsupial, LTI i SCORM.

Tots els **recursos** addicionals disponibles els trobareu al web de **BARCANOVA**:

www.barcanova.cat

Facilita la inclusió i la personalització de l'aprenentatge

L'atomització dels continguts permet assignar diferents tasques a l'alumnat en funció de les seves necessitats.



LES CLAUS DEL PROJECTE DIGITAL



MULTISUPORT

S'adapta i es visualitza en qualsevol tipus de dispositiu (ordinador, tauleta, *smartphone*...).



DESCARREGABLE

Permet treballar sense connexió a internet i es pot descarregar en més d'un dispositiu.



UNIVERSAL

És compatible tecnològicament amb tots els sistemes operatius.



ESPAI PERSONAL

En registrar-se en el web, es poden visualitzar els llibres en línia i descarregar els recursos personalitzats.



SENZILL I INTUÏTIU

Té un disseny d'entorn accessible adaptat a cada etapa educativa per facilitar la navegació a alumnes i docents.



SINCRONITZACIÓ

Els canvis fets per l'usuari són sincronitzats automàticament en connectar qualsevol dels dispositius amb els quals es treballi.



L'AVALUAPP



L'AvaluApp és una aplicació adaptada als criteris del Departament d'Educació a l'hora d'avaluar, que facilita la tasca del mestre i la mestra quan han de valorar els alumnes tenint en compte les competències.

L'aplicació presenta aquestes característiques:

- Es tracta d'una **eina d'avaluació** visual, intuïtiva i fàcil de gestionar, que es pot fer servir en qualsevol suport.
- En el material hi ha indicades, unitat per unitat, diferents **activitats competencials** perquè puguin ser avaluades.
- Totes les activitats estan **ponderades** i, a més, l'aplicació permet fer modificacions i afegir-hi propostes per avaluar o suprimir-ne.
- L'aplicació permet fer una **avaluació formadora i formativa**.
- L'ús d'aquest recurs permet fer un **seguiment individualitzat** dels alumnes.
- Es pot descarregar un **document Excel** amb totes les dades.

Trobareu l'aplicació AvaluApp en l'espai personal del web www.barcanova.cat. També podreu consultar un vídeo tutorial amb l'explicació del funcionament de l'AvaluApp.



EL MATERIAL D'AULA

La carpeta de material d'aula de 5è de Llengua catalana i literatura ofereix una sèrie de recursos per treballar, d'una manera lúdica i diferent, continguts diversos de l'àrea.

Aquesta carpeta conté materials diversos com, per exemple, aquests:

- 90 targetes (15,5 × 10 cm) amb vocabulari relacionat amb lèxic o conceptes treballats en cada unitat.
- Un DIN A3 (42 × 29,7 cm) amb lletres per muntar paraules amb lletres retallables i les instruccions de com poder jugar a aquest joc. L'objectiu és que amb la paraula donada trobin totes les paraules possibles combinant les lletres.
- 13 cartolines DIN A3 (42 × 29,7 cm) amb text a la cara i el dors, amb un total de 52 paraules per memoritzar-ne l'ortografia.
- 4 DIN A3 (42 × 29,7 cm) amb oracions retallables per fer dictats caminats.
- Un pòster amb 4 escenes de paisatges en format DIN A1 (84 × 59,4 cm) i 3 DIN A3 (42 × 29,7 cm) en paper amb paraules retallables perquè puguin construir oracions que descriuin les diferents escenes del pòster.
- 5 DINA-3 (42 × 29,7 cm) amb 16 cartes en cadascun i amb les instruccions corresponents per fer jocs gramaticals.



ALTRES MATERIALS

MÉS MÓN ORTOGRÀFIC

Quaderns de treball per refermar les competències lingüístiques.

MÓN DE LLETRES

Quaderns de treball per millorar l'expressió escrita.

MÓN LECTOR

Quaderns de treball per millorar la comprensió lectora.

MÓN D'EMOCIONS

Quaderns de treball per desenvolupar l'educació emocional.

PRACTICA AMB BARCANOVA

Quaderns per repassar i aprendre ortografia.
Quaderns per millorar la comprensió lectora.
Quaderns per millorar l'expressió escrita.

CLOE

Quaderns de treball per millorar la comprensió oral, la fluïdesa i la comprensió lectora i l'expressió oral.



PRESENTACIÓ DE L'ÀREA

L'objectiu de l'educació és preparar l'alumnat perquè sigui capaç de desenvolupar-se com a persona en la societat plural, multilingüe i multicultural del segle XXI. Aquest fet implica, entre altres qüestions, educar l'alumnat perquè desenvolupi aquelles competències comunicatives i lingüístiques que facin possible que, tant personalment com socialment, sigui capaç d'actuar i reeixir en el seu entorn, i construir els fonaments de la ciutadania, del coneixement, del que és la condició humana, de la comprensió de l'altre i, també, de l'esperit crític.

Per aconseguir-ho, cal plantejar, en l'Educació Primària, el desenvolupament integral i harmònic dels aspectes intel·lectuals, afectius i socials de la persona, entre els quals l'educació lingüística i comunicativa ocupa un lloc preferent. La llengua catalana ajudarà a desenvolupar, en l'alumnat, aquestes competències perquè sigui capaç de construir i generar coneixements propis, i de comunicar-los i compartir-los amb els altres. Les competències audiovisuals i digitals també tenen un paper molt important per garantir l'accés a les tecnologies de la informació i la comunicació, que han de constituir l'alfabetització informacional, que és transversal a tots els altres sabers.

És important remarcar que el desenvolupament de la competència comunicativa no és propi només de les àrees lingüístiques, sinó que cal tenir-lo present, també, en totes les altres àrees. L'expressió i la comprensió oral, la lectura i l'escriptura són processos que s'aprenen en totes les àrees i activitats escolars. Els diferents programes de l'editorial donen una perspectiva global dels aprenentatges des de totes les àrees.

Hem estructurat el llibre en nou unitats. Cadascuna té entitat en si mateixa, amb un fil argumental que li dona coherència i que pretén provocar la curiositat i la motivació en l'alumnat. Això implica que no reproduïm sempre la mateixa organització dels continguts, ja que la introducció d'aquests ve marcada pel fil argumental de la unitat. A més, els continguts estan organitzats en **sabers: comunicació oral, comprensió lectora, expressió escrita, educació literària, les llengües i els seus parlants, alfabetització informacional i reflexió sobre la llengua**. Aquesta distribució facilita la recollida de dades i evidències que els docents necessitaran per elaborar els documents d'avaluació oficials, els quals demanen no tan sols una valoració final de l'àrea, sinó també de les competències assolides. Així, doncs, l'avaluació està inclosa dins el desenvolupament de la unitat i hem destacat, amb una icona, aquelles activitats de les quals caldrà prendre nota per fer la valoració del procés d'aprenentatge dels alumnes. Els apartats més funcionals de la llengua, l'ortografia, el lèxic i la gramàtica, es treballen contextualitzats i al servei de la resta de sabers, especialment de l'expressió escrita. Així mateix, el saber alfabetització informacional es treballa transversalment en diferents activitats al llarg de la unitat, sense tenir un apartat propi.

Un altre punt clau d'aquest programa és el treball que es fa sobre metacognició en totes les unitats, en l'apartat titulat **Reflexiono i aprenc**. Mitjançant activitats diverses, l'alumne mateix es fa conscient del que ha après i de com ha après, sap quins aspectes encara no té prou consolidats i això l'esperona a millorar en aquells punts en què ha detectat que ha de fer-ho.

Aquest programa de llengua inclou també els elements següents:

- Un breu text motivador a l'inici de cada unitat per engrescar els alumnes a descobrir els aprenentatges proposats.

TREBALL LITERARI
UN NADAL DE CATÀLEG

El catàleg són registres ordenats de productes, objectes, còres d'art... En els catàlegs de les editorials, per exemple, hi trobem els seus llibres ordenats seguint diferents criteris:

- Edat dels lectors.
- Col·leccions.
- Gèneres.
- Temes.

En el cas dels llibres de lectura per a infants i joves, algunes editorials també passen o l'Il·lustrador o la Il·lustradora poden anar a visitar els centres escolars.

1. Anota tipus de catàleg que coneixes i digues quin informació donen.

Tipus de catàleg	Informació que donen

- Un treball cooperatiu trimestral per desenvolupar les competències col·laboratives a partir de temes que els puguin interessar.

1 RECORDS I VIVÈNCIES

EDUCACIÓ LITERÀRIA

Cada dia vivim experiències que ens agrada compartir amb els altres. En aquesta unitat aprendràs a saber-ho fer molt bé!

1. El diari és un tipus de text narratiu. Aquest tipus de text consta de tres parts: plantejament, nus i desenllaç. Llegeix el segon fragment d'*El diari de la Raquel*, que correspon a les pàg. 30 i 31, i identifica'n el plantejament, el nus i el desenllaç.

Plantejament: és la presentació de la història (personatges, temps i lloc on passa).
Nus: s'explica el conflicte o problema que es vol resoldre.
Desenllaç: es resol el conflicte o es deixa amb final obert.

• Plantejament: _____
• Nus: _____
• Desenllaç: _____

2. Encercla els adjectius que defineixen millor el caràcter de la Raquel:

CURIOSA OBERTA ALEGRE
TÍMIDA ENTUSIASTA SERIOSA PORUGA

3. Què opina la Raquel del seu peñonat?

EM POSO A PROVA

1. Escolta atentament el text següent de Carme Bosch. Després, tria l'opció correcta en cada cas:

1. L'autora del text explica...
a) la vida de dues trementinaires.
b) les propietats de les herbes remeieres.
c) una vivència personal.
d) un fet actual.

2. Les trementinaires...
a) sempre viatjaven a l'estiu.
b) buscaven feina a les cases de pages.
c) contaven històries arreu de Catalunya.
d) venien herbes i resines.

3. Les trementinaires del text...
a) eren familiars de la Salvadora Coll.
b) eren originàries dels Pirineus.
c) vivien tot l'any a Can Coll.
d) va néixer a principis del segle xx.

4. L'ofici de trementinaire...
a) s'ha anat perdent amb els anys.
b) va sorgir durant la guerra.
c) encara és molt viu.
d) encara és molt viu.

5. Què significa que les trementinaires vestien a la manera antiga?
a) Que eren poc elegants.
b) Que portaven robes velles i esgotades.
c) Que vestien com els seus avantpassats.
d) Que anaven a l'última moda.

6. La paraula monotonía és...
a) biàbil·laba aguda.
b) polisíl·laba plana.
c) polisíl·laba esdrúixola.
d) polisíl·laba aguda.

7. Les paraules mocador, enrotllats i falda deriven de...
a) mocsos, rotllans, minifalda.
b) mocsos, rotllans, minifalda.
c) mocsos, rotllans, minifalda.
d) moc, rotlle, falda.

8. Quins d'aquestes frases conté un manlleu del castellà?
a) Afegiré una mica de menta al caballó.
b) M'ha obligat de posar oronga a la pizza.
c) Abans de jugar a tennis prenc una infusió de romaní.
d) En aquesta botiga serveixen un te deliciós als clients.

9. Què és l'emissor del text?
a) La Salvadora Coll.
b) Una trementinaire.
c) L'autora.
d) Un pagès de Llubià.

- Tres avaluacions que avaluen les competències relacionades amb la comprensió oral i escrita i l'escriptura dels alumnes.

ACTIVITATS

1. Els subordinistes no poden parlar sota l'argu. Què vien dir aquests gestos?

2. Quin missatge transmeten aquestes fotografies?

3. Per a una situació per a cada una de les expressions facials anteriors i escriu la fotografia 1, 2, 3 i 4.

4. Tria una de les obres de William Shakespeare que surten en aquesta unitat i llegiu-la. Feu una exposició oral davant la classe.

Pautes per preparar la presentació oral:

- Conteu informació, fets de l'obra, argument, any i emplaçament, personatges.
- Elaboreu un guió, títol de l'obra, argument, any i emplaçament, personatges.
- Destacats, adjectius, substantius, cronotopogràfics són cas que se'n hagin fet.
- Assagiu les dues formes de llenguatge.
- El llenguatge verbal, amb una pronunciació clara.
- El llenguatge no verbal, amb gestos adequats i sense exageracions.

- Un suport digital per complementar i consolidar els continguts presentats en cada unitat.

ELS CONTINGUTS

Els continguts de l'àrea de Llengua catalana i literatura s'organitzen al voltant dels set sabers següents:

- **Comunicació oral.** És la base dels aprenentatges de l'àrea de Llengua, però ha de ser objecte d'estudi i atenció des de totes les activitats proposades a l'aula, independentment de l'àrea que s'estigui treballant. El treball de la competència oral permetrà, als infants, anar enriquint i organitzant els seus discursos i les seves produccions orals, i anar adquirint un bagatge lèxic (paraules, expressions, dites...) que, posteriorment, podran fer servir en els seus textos escrits. Generarem situacions de comunicació diverses, sovint quotidianes, però també d'altres de més allunyades de la seva realitat perquè adquireixin l'habilitat d'adaptar el seu discurs a cada moment i situació concrets.

La comprensió oral de les consignes i dels missatges donats a l'aula ha de garantir-se ja des del Primer Cicle, com també l'obtenció d'informació a través de l'audició, ja que és un aspecte que ajuda al desenvolupament de l'atenció dels alumnes i de la seva memòria auditiva, ambdós aspectes fonamentals per a l'adquisició d'unes bones competències comunicatives.

Si volem assegurar un bon enriquiment del llenguatge escrit, cal que treballem de manera sistemàtica i planificada el llenguatge oral. Progressivament, treballarem el desenvolupament de l'expressió oral, i el desenvolupament i l'organització del seu discurs perquè es vagi adaptant a la situació comunicativa. La comprensió oral és un altre dels aspectes clau d'aquest saber, ja que el seu domini és fonamental per accedir a la informació que ens arriba per via auditiva.

- **Comprensió lectora.** La comprensió dels textos escrits la desenvolupem a través de diferents estratègies i activitats, com, per exemple, observar imatges, llegir el títol de la lectura, elaborar hipòtesis abans o durant la lectura, respondre a preguntes literals, fer inferències, relacionar informacions d'un text, ordenar fets..., les quals diversifiquen l'aprenentatge dels alumnes. Els alumnes no únicament han de fer ús de la llengua, sinó que han de ser-ne receptors a partir de les intervencions dels altres.

Aquest saber és fonamental, ja que garanteix l'accés a la informació escrita, contingut imprescindible a mesura que progressem en els cursos escolars i per apropiat-se del contingut que prové de diferents fonts escrites.

- **Expressió escrita.** La proposta que els presentem també és variada, ja que la creativitat ha de ser un element clau en les produccions dels alumnes: començaran per l'escriptura de textos breus i aniran progressant fins a anar enriquint les pròpies produccions seguint el procés d'escriptura següent: planificació – creació – revisió – modificació. Una bona competència oral és la base necessària a partir de la qual consolidar les competències escrites. Cal tenir present, també, que l'expressió escrita requereix l'aprenentatge de coneixements ortogràfics, lèxics i gramaticals per tal d'aplicar-los a les pròpies produccions i assegurar, així, la coherència, adequació i riquesa d'aquestes. Aquests aprenentatges, per tant, han d'estar presents en tot el procés de creació de forma funcional i significativa.
- **Educació literària.** Amb la selecció de textos del llibre posem l'accent en la nostra cultura i en el descobriment d'altres, tant pel que fa a les obres tradicionals de la llengua oral i escrita, com a les creacions literàries d'autor. Ajudem, per tant, a enriquir el bagatge cultural de l'alumnat i a descobrir el plaer de llegir.

L'estimulació del plaer de llegir i apropiar-nos de tot allò que els llibres ens poden oferir passa per descobrir una gran diversitat de textos, temàtiques, autors, etc.

- **Les llengües i els seus parlants.** Es treballen els continguts relacionats amb els usos i els contextos en què fem servir la llengua. És important que creem situacions de comunicació reals i significatives en què els alumnes participin tant comunicant-se com sent receptius en les intervencions dels altres. Treballarem, amb els alumnes, la valoració positiva i l'enriquiment que representa el fet d'estar en contacte amb altres llengües i cultures, i d'aprendre d'aquestes, tant dins com fora de l'aula.

Les competències pròpies d'aquest saber plantegen continguts relacionats amb les habilitats i destreses per a la convivència, el respecte i la comprensió entre els pobles.

- **Alfabetització informacional.** L'ús de les tecnologies és clau com a font de coneixement i consulta; per aquesta raó, és cabdal que els alumnes siguin capaços d'aplicar estratègies de recerca adequades, que sàpiguen aplicar criteris de fiabilitat i que siguin capaços, també, autònomament, de fer servir aquestes fonts informatives per dur a terme treballs d'investigació. En aquest sentit, aquest saber es treballa transversalment al llarg de totes les unitats inserit en el desenvolupament d'altres sabers.
- **Reflexió sobre la llengua.** Els continguts propis d'aquest bloc tenen una correlació molt directa amb les altres llengües. Caldrà ser especialment curosos en la no-duplictat de continguts en les diferents llengües i aprofundir en les semblances entre aquestes com a element enriquidor. L'aprenentatge d'aquests continguts s'ha de fer des de la funcionalitat i l'aplicació que tenen dins els diferents sabers de la llengua, especialment l'expressió escrita.

LES COMPETÈNCIES

LES COMPETÈNCIES DE L'ÀREA DE LLENGUA

Les competències específiques de l'àrea de Llengua són 10. En el quadre següent fem una relació de cada competència amb el saber corresponent:

<p>C1. Prendre consciència de la diversitat lingüística i cultural a partir del reconeixement de les llengües de l'alumnat i la realitat plurilingüe i pluricultural per afavorir la transparència lingüística, identificar i rebutjar estereotips i prejudicis lingüístics i valorar aquesta diversitat com a font de riquesa cultural.</p>	<p>Les llengües i els seus parlants</p>
<p>C2. Comprendre i interpretar textos orals i multimodals, i identificar el sentit general i la informació més rellevant, valorant, de manera progressivament autònoma, aspectes formals i de contingut bàsics per construir coneixement, formar-se opinió i eixamplar les possibilitats de gaudi i lleure.</p>	<p>Comunicació oral</p>
<p>C3. Produir textos orals i multimodals amb coherència, claredat i registre adequats, atenent a les convencions pròpies dels diferents gèneres discursius i participar en interaccions orals variades, amb autonomia, per expressar idees, sentiments i conceptes, construir coneixement i establir vincles personals.</p>	
<p>C4. Comprendre i interpretar textos escrits multimodals, reconeixent el sentit global, les idees principals i la informació implícita i explícita, i realitzant, de manera progressivament autònoma, reflexions elementals sobre aspectes formals i de contingut, per construir coneixement, i respondre a necessitats i interessos comunicatius diversos.</p>	<p>Comprensió lectora</p>
<p>C5. Produir textos escrits i multimodals, amb adequació, coherència i cohesió, i aplicant estratègies elementals de planificació, redacció, revisió, correcció i edició, amb regulació dels iguals i autoregulació progressivament autònoma i atenent a les convencions pròpies del gènere discursiu triat, per construir coneixement i donar resposta de manera informada, eficaç i creativa a demandes comunicatives concretes.</p>	<p>Expressió escrita</p>

<p>C6. Cercar, seleccionar i contrastar informació procedent de diverses fonts, de forma planificada i de manera progressivament autònoma, avaluant la seva fiabilitat, reconeixent alguns riscos de manipulació i desinformació i adoptant un punt de vista personal i respectuós amb la propietat intel·lectual, per transformar aquesta informació en coneixement i comunicar-la de manera creativa.</p>	<p>Alfabetització informativa</p>
<p>C7. Seleccionar i llegir de manera autònoma obres diverses com a font de plaer i coneixement, configurant un itinerari lector que s'enriqueixi progressivament pel que fa a diversitat, complexitat i qualitat de les obres, i compartir experiències de lectura per construir la pròpia identitat lectora i gaudir de la dimensió social de la lectura.</p>	<p>Educació literària</p>
<p>C8. Llegir, interpretar i analitzar, de manera progressivament autònoma, obres o fragments literaris adequats, establint relacions entre ells i identificant el gènere literari i les seves convencions fonamentals, per reconèixer la literatura com a manifestació artística i font de plaer, coneixement i inspiració per crear textos d'intenció literària.</p>	
<p>C9. Reflexionar de forma guiada sobre el llenguatge i reconèixer i usar els repertoris lingüístics personals, a partir de processos de comprensió i producció de textos orals, escrits, utilitzant la terminologia elemental adequada, per iniciar-se en el desenvolupament de la consciència lingüística i millorar les destreses en la posada en pràctica d'aquests processos.</p>	<p>Reflexió sobre la llengua</p>
<p>C10. Utilitzar un llenguatge no discriminatori i desterrar els abusos de poder a través de la paraula, per afavorir un ús eficaç, ètic i democràtic del llenguatge. Posar al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, les pròpies pràctiques comunicatives.</p>	<p>Transversal</p>

LA GUIA D'AULA

La **GUIA D'AULA** està dissenyada pensant en les mestres i els mestres. És una eina que facilita l'organització i la planificació de la tasca docent a l'aula i que, per tant, esdevé un element molt útil en el treball del dia a dia.

Cada una de les unitats que formen la guia d'aula inclou els elements següents:

- La presentació de la unitat didàctica.
- La programació d'aula, amb el perfil competencial de sortida, les competències específiques de l'àrea, els sabers, els criteris d'avaluació, els continguts de la unitat i les activitats en què es treballen.
- La reproducció de les pàgines del Dossier amb les solucions de les activitats, com també la reproducció de les pàgines corresponents del llibre de Coneixements, les competències que es desenvolupen i els continguts curriculars que es treballen.
- Orientacions per treballar l'alfabetització informacional, que servirán per aprofundir, reforçar o consolidar aspectes treballats.
- Indicacions del treball de la cultura de pensament.
- Indicacions per fer activitats amb el material d'aula.
- Esmert a altres recursos, com ara material descarregable des de l'espai personal del web www.barcanova.cat, enregistraments de lectures i dictats, etc.
- Altres recursos: activitats complementàries, enllaços d'interès, etc.

La informació que acompanya cada proposta és sintètica i pràctica. En el seu disseny s'ha prioritzat que el professional docent tingui accés, de manera ràpida i eficaç, a tota la informació necessària per al desenvolupament eficient de cada una de les sessions de treball previstes.

La nostra proposta s'enriquirà amb l'adaptació que cada docent farà de les activitats en funció de les característiques dels seus alumnes i del grup classe.

La **guia d'aula** és una eina molt completa, útil i pràctica, de suport a la tasca docent. Ofereix els elements indispensables, ajustats a les necessitats de les mestres i els mestres, i de les aules, presentats d'una manera clara i ordenada.



UNITAT 1

RECORDS I VIVÈNCIES

Aquesta unitat, titulada **Records i vivències**, gira a l'entorn de la narració d'experiències personals en primera persona, per això, el textos que es treballen al llarg de la unitat són el diari personal i la narració d'aventures en primera persona.

En la unitat es treballa el següent:

Educació literària	Lectura i anàlisi d'una narració en primera persona: el diari personal.
Comunicació oral	Expressió de vivències personals.
Comprensió lectora	Comprensió d'una narració en primera persona.
Expressió escrita	Escriptura d'un text en primera persona: el diari personal.
La llengües i els seus parlants	Reconeixement de la influència dels jueus en la cultura catalana.
Alfabetització informacional	Treball transversal al llarg de la unitat.
Reflexió sobre la llengua	Ortografia: La síl·laba tònica i l'accentuació Lèxic: La derivació i les paraules compostes. Gramàtica: Els elements de la comunicació, els tipus de llenguatges i les llengües del món.

La unitat es relaciona amb l'àrea de Lengua castellana y literatura, ja que les dues llengües, la catalana i la castellana, comparteixen moltes estructures i conceptes lingüístics, de manera que es poden establir alguns paral·lelismes entre elles.

PROGRAMACIÓ DEL PROGRAMA COMUNICA

Unitat 1

PCS*	CE*	Sabers curriculars	Criteris d'avaluació	Continguts editorials	Activitats
CCL4	C7	<p>Educació literària: Lectura d'obres o fragments variats i diversos de la literatura infantil, adequats als propis interessos i organitzats en itineraris lectors.</p> <p>Anàlisi dels elements constitutius essencials de l'obra literària (tema, protagonista, personatges secundaris, trama, escenari, llenguatge) i dels diferents gèneres literaris, a partir de la lectura compartida i guiada d'obres de qualitat.</p>	7.1. Llegir de manera autònoma o acompanyada textos de diversos autors i autores que s'adeqüin al seus gustos i interessos i seleccionats amb autonomia creixent, avançant en la construcció de la seva identitat lectora.	Lectura d'una narració en primera persona: el diari personal.	1, 2, 3, 4, 5, 6
CD1	C6	<p>Alfabetització informacional: Aplicació d'estratègies bàsiques per a la recerca guiada d'informació senzilla en fonts documentals variades i amb diferents suports i formats.</p>	6.1. Aplicar estratègies de cerca d'informació (localització, selecció i contrast) en fonts digitals, de forma progressivament autònoma a la xarxa.	Recerca d'informació a la xarxa.	7
CCL2 CD1	C2	<p>Comunicació oral: Comprensió de textos orals en diferents contextos: activitats d'aula, situacions d'aprenentatge en qualsevol àrea i en la vida quotidiana o en mitjans de comunicació.</p>	2.1. Extreure informació rellevant de produccions orals i multimodals relacionades amb situacions d'aprenentatge i la vida quotidiana de l'aula.	Comprensió d'un text enregistrat.	16, 17

PCS*	CE*	Sabers curriculars	Criteris d'avaluació	Continguts editorials	Activitats
CCL1	C3	Comunicació oral: Interès per expressar-se oralment amb la pronunciació i entonació adequades en les situacions d'aprenentatge i en la vida quotidiana del centre.	3.1. Produir textos orals i multimodals coherents a partir d'una situació comunicativa coneguda, amb planificació acompanyada, ajustant el discurs i adaptant el to de veu i el gest a la situació, i utilitzant recursos no verbals i elements de suport.	Expressió de vivències personals.	18, 19
CCL2	C4	Comprensió lectora: Aplicació d'estratègies de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura, en textos diversos de forma progressivament autònoma.	4.2. Comprendre textos escrits i multimodals progressivament complexos, a través de la identificació del sentit global i la informació rellevant, amb l'ajuda d'elements gràfics i textuais distingint idees principals i secundàries i també estratègies bàsiques de comprensió de forma progressivament autònoma.	Comprensió d'una narració en primera persona.	21, 22, 23, 35
CCL1	C5	Expressió escrita: Producció de textos escolars i socials, de tipologia diversa, dirigits a diferents destinataris, de forma progressivament autònoma i amb una intenció concreta.	5.1. Redactar textos escrits i multimodals, propers, viscuts i escolars, de manera progressivament autònoma, a través de la selecció del model discursiu que millor respongui a la situació comunicativa, amb adequació, coherència i cohesió, iniciant-se en l'ús de les normes gramaticals i ortogràfiques més senzilles.	El diari personal.	39, 40, 41, 42, 43
CCL1	C5	Reflexió sobre la llengua (ortografia): Establiment de generalitzacions sobre aspectes ortogràfics bàsics.	9.2. Revisar i millorar els textos propis i esmenar alguns problemes de producció a partir de la reflexió metalingüística.	La síl·laba tònica. Identificació i accentuació de paraules agudes, planes i esdrúixoles.	8, 28 9, 10, 15, 29

PCS*	CE*	Sabers curriculars	Criteris d'avaluació	Continguts editorials	Activitats
CCL1	C9	Reflexió sobre la llengua (lèxic): Identificació de diferents relacions semàntiques entre les paraules en la lectura i en les diferents produccions escrites.	9.2. Revisar i millorar els textos propis i esmenar alguns problemes de producció a partir de la reflexió metalingüística.	La derivació: arrel, prefixos i sufixos. Les paraules compostes. El significat de paraules i expressions.	11, 30, 31 12, 32, 33 24, 25
CCL1	C9	Reflexió sobre la llengua (gramàtica): Diferències elementals entre llengua oral i llengua escrita en l'ús quotidià.	9.2. Revisar i millorar els textos propis i esmenar alguns problemes de producció a partir de la reflexió metalingüística.	Els elements de la comunicació. Els tipus de llengüatges. Les llengües del món.	13, 14, 20, 26, 27, 34, 36, 37
CCL3 CP3	C1	Les llengües i el seus parlants: Explicació de la diversitat lingüística i cultural de l'entorn com a valor i eina d'aprenentatge.	1.3. Descriure i valorar la pluralitat lingüística del món com a font de riquesa cultural, a partir de l'observació i comprensió de la realitat de l'entorn.	Identificació de les llengües més parlades al món.	38
CD1	C6	Alfabetització informacional: Aplicació d'estratègies bàsiques per a la recerca guiada d'informació en fonts documentals variades i amb diferents suports i formats.	6.1. Aplicar estratègies de cerca d'informació (localització, selecció i contrast) en diferents fonts, incloses les digitals, sobre temes d'interès personal, ecològic i social, de forma progressivament autònoma, a la xarxa i a les biblioteques.	Influència dels jueus en la cultura catalana.	44, 45

1 RECORDS I VIVÈNCIES

EDUCACIÓ LITERÀRIA

EL DIARI DE LA RAQUEL

Dijous, 29

La meua hora de passeig, i després de l'escola en David ha tingut a casa a passar la tarda. Als meus pares el ha semblat molt educat. La Sandra, la meua germana gran, com que és simpàtic, no l'ha soltat ni res.

En David m'ha dit que els seus avis els ha cuidat gentid i que volien convidar-me al dinar que han organitzat disendres per la seua jubilació.

Als meus pares el ha semblat bé, perquè ja conec a la mare d'en David. Com em va dir en Carre, en molts papers té els cabells arrissats, negres i fergalsims. No curts, com me'l deuen a mi. A més, sembla molt alegre i divertit. Vam saber que el un germà que viu en un lloc que es diu «l'Estany», o alguna cosa així, que viu a l'estranger.

Després en David m'ha dit que s'aniria amb Tel-Aviv.

És, demà continuaré explicant més coses al diari.



Dijous, 30

Els avis d'en David han celebrat avui el dinar familiar per la seua jubilació i també per festejar l'any nou jove. Els famolosos i il·luminats... i a algunes coses així.

El primer que hem menjat han estat uns pomes amb mel i magranes. És una manera de desitjar que l'any que comença sigui dolç per a tothom. Un cop ens hem acabat aquesta delícia, Tere Marian i cha prou fets, ha demanat alicia i ha dit mirant la seua filla i de son nete.

Moltes gràcies a tots pel vostre suport i comprensió al llarg de tots aquests anys. No hem estat una parella i una avia gran normals. Les nostres professions ens han portat amunt i avall avui del món. Si prometem quedar-nos quietes fins a endur-nos.

Aleshores s'ha aixecat l'avi Simó, s'ha escusat la gola amb un glop d'aigua i ha dit mirant en David:

—Tant una festa per a tu perquè ets el gran i perquè dius que vols estudiar periodisme. David, durant gairebé quaranta anys la teua avia Marian i jo hem reconegut el més obligats per les nostres professions respectives. Ella, com a arqueòloga i antropòloga, sempre amb la càmera fotogràfica a punt per retreure les nostres darreres civilitzacions o l'home més primitiu del món si li sortia al pas. Jo, com a biòleg i naturalista que soc, emplantant, enregistrant i dibuixant animals i plantes.

De tota manera, ara quedem pells de llibretes amb apunts, cròniques, fotografies, vídeos, publicacions, fullets, postals i no sé què més. La teua avia i jo hem pensat que podries venir de dia i dematí a ensenyar-nos tot aquest material. Ens serviria en un futur per recitar-ne les nostres memòries. Ho acceptes, estimat David? I tu, Raquel, estaries disposada a ajudar-hi?

Ahona que en David pogués hablar bé, la seva germana Alicia s'ha ficat:

—Suposo que li pregareu una disseta al meu germà, oi, aví?

Quina cosa tan divertida!

—És clar que sí, Alicia. I si estabís, podríem viatjar en vol que sigui gran i demostrar que és un bon home dels seus dies i endemà. Al cap i a la fi, també paria d'alguns Serfats.

En David ha dit que sí encantat. I jo, també!

M'ha semblat un pla molt bonic, per als diuenços naturalistes. Que es especulés en l'època que les civilitzacions estabí, redemem Vegabund!

Paco Casanovi

1 RECORDS I VIVÈNCIES

EDUCACIÓ LITERÀRIA

Pàg. 10

Cada dia vivim experiències que ens agrada compartir amb els altres. En aquesta unitat aprendràs a saber-ho fer molt bé!

1. El diari és un tipus de text narratiu. Aquest tipus de text consta de tres parts: plantejament, nus i desenllaç. Llegeix el segon fragment d'*El diari de la Raquel*, que correspon al dia 30, i identifica'n el plantejament, el nus i el desenllaç:

Plantejament: és la presentació de la història (personatges, temps i lloc on passa).
Nus: s'explica el conflicte o problema que es vol resoldre.
Desenllaç: es resol el conflicte o es deixa amb final obert.

- Plantejament: **La Raquel va a casa dels avis d'en David per celebrar l'any nou jove.**
- Nus: **Els avis d'en David anuncien a la seva família que es jubilen i proposen, a en David i a la Raquel, que els endrecin tot el material que han anat recopilant al llarg dels anys de professió.**
- Desenllaç: **En David i la Raquel accepten la proposta dels avis.**

2. Encercla els adjectius que defineixen millor el caràcter de la Raquel:

CURIOSA, OBERTA, ALEGRE, TÍMIDA, ENTUSIASTA, SERIOSA, PORUGA

3. Què opina la Raquel del seu pentinat? **No li agrada perquè té els cabells curts i els voldria tenir llargs com la mare d'en David.**

UNITAT 1

NOTES

CONTINGUTS

Lectura i anàlisi d'una narració en primera persona: *El diari de la Raquel*.

COMPETÈNCIES

C7

ORIENTACIONS

Proposem iniciar la unitat fent una activitat entre tot el grup en què es dialogui sobre experiències que hagin viscut i que hagin estat sorprenents, curioses o emotives. Aquest serà el primer pas per situar-los en l'eix temàtic que recorre la unitat: la narració en primera persona en diferents tipologies textuales.

Activitat 1:

✓ Activitat que es proposa per avaluar la competència 7 d'aquest bloc mitjançant l'aplicació AvaluApp.

S'aplica la taxonomia de Bloom per analitzar l'estructura narrativa del text.

RECURSOS PER AL DOCENT

COMUNICACIÓ ORAL

VIVÈNCIES PERSONALS

En l'explicació d'una vivència personal, la persona que parla explica una feta que ha viscut i que l'ha afectat d'una manera determinada.

A l'hora de narrar una vivència personal, cal seguir aquests passos:

Aspecte	Què cal fer?
Vivència	Tria una anècdota o un fet viscut ben interessant un estímul, una experiència positiva o negativa, en tant en la vida, etc.
Informació més destacada	Selecciona les parts més interessants amb l'ajut de les preguntes següents: - Com va començar tot? Plantejament. - Què va passar? Núcleu. - Com va acabar? Desenllaç.
Classificació de la informació	Fer una llista amb els fets que es volen explicar i una altra amb els paràmetres, els sentiments o les opinions que aquesta feta van provocar.
Públic	Comença la història amb una oració que capti l'atenció del públic: Aquell dia no va sortir com esperava...
Vocabulari	Escoler repetir paraules com <i>lavors</i> , <i>després</i> ... i alternar-les amb altres com <i>a continuació</i> , <i>tot seguit</i> ... al final, per acabar...
Exposició oral	• Acompanyar l'explicació amb gestos i canvis del to de veu per fer-la més interessant. • Practicar, abans d'explicar l'experiència en públic, amb algú de la família o amb algun amic o alguna amiga perquè ens faci comentaris o suggeriments de millora.

Fig. 12 **COMUNICACIÓ ORAL**

16. Escolta el text, que està inspirat en *El diari d'Anna Frank*. L'Anna hi descriu com és el refugi on ella i la seva família s'instal·len per fugir dels nazis, que els volen detenir perquè són jueus. Després, completa el text amb les paraules corresponents:



L'Anna i la seva família van abandonar casa seva a **dos quarts de sis del matí** i es van dirigir al carrer Prinsengradth, número **263**. El refugi es trobava a la part del darrere de les **oficines del pare**. S'hi accedia per una porta **grisa** i constava de **dues plantes** i **golfes**. L'Anna va decidir anomenar aquell lloc **la casa del Darrere**. Finalment, ella i la seva família s'hi van estar **dos** anys. L'Anna, els seus pares i la seva germana **Margot** es van instal·lar a la planta de sota. A la de dalt s'hi havia d'instal·lar una família que tenia un fill que es deia **Peter**. L'Anna va decorar les parets de la seva habitació amb **targetes** i **postals** i fotos perquè no es veiessin tan fredes i blanques.

17. Probablement, ja havies sentit a parlar de l'Anna Frank o n'havies llegit alguna informació. Ara mira de relacionar la informació que acabes d'escoltar amb la que ja tenies sobre ella i contesta, en un full a part, les preguntes següents:

- Què sé sobre l'Anna Frank?
- Quins aspectes de la seva vida despertem el meu interès?
- Què vull saber sobre el tema i com ho puc investigar?

Resposta oberta.



RECURSOS EN XARXA

- <https://www.lavanguardia.com/vida/junior-report/20220121/8000597/delato-ana-frank.html>: conté informació sobre qui va traïr la família Frank i va revelar el refugi on vivia a les autoritats alemanyes.
- http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0036/15ab9b21-68d0-4ba4-b8a1-579d844aa61c/diaris_2005.pdf: conté l'estudi de diferents diaris personals adequats per al públic juvenil. A banda d'*El diari d'Anna Frank*, es parla de l'obra *Una mà plena d'estels*, de Rafik Schami, i de l'obra *El diari lila de la Carlota*, de Gemma Lienas.

CONTINGUTS

Comprensió oral d'un text basat en *El diari d'Anna Frank*.

COMPETÈNCIES

C2

ORIENTACIONS

Activitat 16:

- 🔊 Text enregistrat sobre un fragment que resumeix *El diari d'Anna Frank*. És un acostament a aquesta obra que forma part de la història de la literatura com a referent del gènere narratiu del diari personal.
- 🌐 Proposem treballar l'**ODS 16** (Pau, justícia i institucions sòlides) per reflexionar sobre la guerra i les conseqüències que comporta. Es pot treballar també aquest tema contextualitzant el que va viure l'Anna Frank i la seva família durant la Segona Guerra Mundial.

Proposem visionar la pel·lícula *El diari d'Anna Frank* (títol original *The Diary of Anne Frank*), dirigida per George Stevens l'any 1959, i analitzar-ne el contingut i el missatge.

18. ✓ Pensa en una situació que hagi representat un canvi important en la teva vida i explica-la. Com et vas sentir i què vas fer per adaptar-t'hi?

Resposta oberta.

Pautes per a la teva explicació:

- Fes servir verbs en passat.
- Tria un començament que capti l'atenció del públic.
- Acompanya l'explicació amb gestos i canvis del to de veu.

Abans de fer-ho, completa aquesta taula:

On eres?	
Amb qui estaves?	
Què va passar?	
Com et vas sentir?	

19. Demana a un company o a una companya que enregistri la teva explicació de l'activitat anterior. Després, valoreu-la entre tots dos. **Resposta oberta.**

20. **GRAM** Imagina que tota la classe escolta la teva exposició gravada. Identifica quins serien els elements de la comunicació en aquesta situació:

canal emissor receptor missatge codi context

- Jo: **emissor**
- Els companys i les companyes de classe: **receptor**
- La vivència que he explicat: **missatge**
- La gravadora: **canal**
- El català: **codi**
- L'aula, a l'hora de la classe de llengua catalana: **context**

UNITAT 1

14

BARCANOVA EDITORIAL

COMUNICACIÓ ORAL

VIVÈNCIES PERSONALS

En l'aplicació d'una **vivència personal**, la persona que parla exposa una fets que ha viscut i que l'han afectat d'una manera determinada.

A l'hora de narrar una vivència personal, cal seguir aquests passos:

Aspecte	Què cal fer?
Vivència	Tria una anècdota o un fet viscut breu i rellevant: un record, una experiència positiva o negativa, un somni, la vida, etc.
Informació més destacada	Selecciona les parts més interessants amb l'ajut de les preguntes següents: — Com va començar tot? Plantje'm. — Què va passar? Yea. — Com va acabar? Desafeg.
Classificació de la informació	Fer una llista amb els fets que es volen explicar i una altra amb els paràmetres, els sentiments o les opinions que aquesta fets ven provocar.
Públic	Començar la història amb una oració que capti l'atenció del públic: Aquell dia no va sortir com esperava...
Vocabulari	Evitar repetir paraules com <i>llavors</i> , <i>després</i> , ... alternar-les amb altres com <i>continuació</i> , <i>tot seguit</i> , ... al final, per acabar...
Exposició oral	• Acompanyar l'explicació amb gestos i canvis del to de veu per fer-la més interessant. • Practicar, abans d'explicar l'experiència en públic, amb algú de la família o amb algun amic o alguna amiga perquè ens faci comentaris o suggeriments de millora.

GRAMÀTICA

La comunicació

La comunicació consisteix a donar i rebre informació. Les persones ens comuniquem, és a dir, expressem als altres el que sentim, pensem, percebem o desitgem mitjançant sons, paraules, gestos o imatges. Per exemple: Abans de ficar-me al lit, escric un missatge a en David amb el mòbil de la mare per dir-li si vol que ens veiem demà.

Imagina la situació que descriu la Raquel. Els elements que intervenen en aquest acte comunicatiu són els següents:

```

    CODI
    |
    v
    [ EMISSOR ] -- [ MISSATGE ] -- [ RECEPTOR ]
    |           |           |
    Qui envia el | Informació que l'emissor | Qui rep
    missatge. Pot | envia al receptor:      | el missatge.
    ser una       | (El text que hi ha escrit | (En David)
    persona, un   | en el missatge de mòbil.)
    grup de       |
    persones,    |
    un animal,   |
    etc. (La Raquel)
    |
    v
    [ CANAL ]
    |
    v
    [ CONTEXT ]
    |
    v
    Situació en què es produeix la comunicació, ajuda a entendre el missatge. (La Raquel i en David són amics.)
    
```

CONTINGUTS

Expressió de vivències personals.
Els tipus de llenguatges.

COMPETÈNCIES

C2, C9

ORIENTACIONS

Activitat 18:

✓ Activitat que es proposa per avaluar la competència 2 d'aquest bloc mitjançant l'aplicació AvaluApp.

S'aplica la taxonomia de Bloom per organitzar l'estructura de l'exposició dels fets.

S'aplica la metacognició per detectar com s'ha dut a terme l'activitat.

NOTES

RECURSOS EN XARXA

- http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0048/55726500-f261-490d-b831-13ff6e6a3286/millora_ex_oral_0607.pdf: conté informació teòrica sobre la comunicació oral.
- http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0006/1e36aeba-7ee7-4b57-9933-d0196ed78dca/competencia_llengua_oral.pdf: conté informació teòrica sobre la comunicació oral.

COMPRESIÓ LECTORA

El text que llegirà a continuació és un fragment de *L'illa del tresor*, de Robert Louis Stevenson. El protagonista d'aquesta novel·la és el jove Jim Hawkins, que narra les seves experiències amb els pirates, la seva aventura des de la infantesa fins a l'edat adulta.

LA CERCA DEL TRESOR: L'AGULLA D'EN FLINT

Després d'agafar-me amb piques i promissos per al dinar, armats fins a les dents, em van posar en marxa i van avançar desordenadament fins a la platja, on ens esperaven els bots. Jo estava lleig de la cistella i veig clarament el camí que seguia l'Ullera de l'Ullera de la corba sense veure amb la meua filla i uns altres venguts amb les dents.

Ens vam dividir en dos grups per empenyar-nos els dos bots i tenir més seguretat. Quan vam començar a moure, es va iniciar una discussió sobre el mapa. La creu era, sens dubte, massa grossa per indicar el punt exacte. Les paraules recitades al dinar eren una certa ambigüitat. Dins, com el lector recordarà, així:

Arreu de l'illa de la Ullera de Llargua Vista, una quarta al N del NE, illa de l'Esquidat i una quarta a l'E. Dos punts.

Un altre iller, d'acord, el senyal principal. Ara hi ha la **falda meridional** de la Ullera de Llargua Vista i una **alçada de dos cents a tres cents peus d'altura** que serà demarcada pel punt de que. De tant en tant, un d'una espècie d'edifici sobresortirà quaranta o cinquanta peus per sobre dels seus veïns. Quan d'aquella manera començarem l'arribada de l'illa, el capità Flint només es podia saber allà mateix fent servir la brúixola. No obstant això, cada home havia tractat de fer ferir algun altre que arribés a la meitat del camí.

VOCABULARI
 antipèdit: tirones.
 faldes: Part inferior d'una muntanya, d'un terreny.
 meridional: Del sud.
 alçada: Elevació del terreny amb una superfície plana.
 peus: Mesura de longitud que correspon aproximadament a la longitud del peu humà.

Després d'una tempesta bastant llarga, vam descobrir la desembocadura del riu, que havia de portar-nos a la Ullera de Llargua Vista. Dos d'ells van començar a pujar per la falda cap a l'alçada. Així vam continuar durant mitja mitja hora aproximadament. Era estiu i estava el vent de l'alçada, que l'aire que estava més a l'esquerra va començar a fer una creu turbada. Al peu d'un gràfic que hi havia un espai buit, que era va estirar a tot un minut.

Aquella hora estava perfectament estiu, amb el que quedava en una direcció i les mans alçada per sobre del cap, en la direcció oposta.

—Si el sol acaba de caure —va observar en Silver—. Que que queda de l'alçada. Allà hi ha el punt de l'illa de l'Esquidat. Volem quedar el punt de la punta de la creu.

Així ho va fer. El seu assenyalar directament cap a l'illa i la brúixola indicava, com calia esperar: El punt estava a l'E.

—M'ho suposava —va dir el cuiner—. Aquella és l'alçada, que em porta a l'estrella poder i als botons d'altura. Però, mal temps en mar, i no caldrà menys de pensar en un bot. Aquella és una de les seves botons, sense dubte. El bot no serà començar amb el botó, sinó a veure si el botó és el que arrossega fins aquí perquè serveix de brúixola. Si en Flint ho veu, aquest seria un bon punt. En un, i un som nosaltres.

—La meua meua amb aquestes illes —va dir en Morgan—. És l'illa em va portar a veure?

—Esteu segur que és el punt i el punt —va dir un altre—. Però si hi ha algun altre que pugem tornar aquest punt de l'illa. Quina mala sort que va estar?

—Vinga, vinga —va dir en Silver—. Prou de sort. És mort i la meua no caminava, almenys en camins de illa.

El grup va començar la creu, però es van mantenir junts i pujaven en una baixa. El botó del botó mostrava la seva altura i la seva espècie.

VOCABULARI
 alçada: Muntanya o terreny que sobresurt aproximadament a 100 metres.
 assenyalar: Expressar opinió.
 brúixola: Típic de marins.

LA NARRACIÓ EN PRIMERA PERSONA

Una narració és una història que explica una feta que passen a uns personatges en un lloc i un temps determinats. La història pot ser real o imaginària.

Hi ha diferents tipus de textos narratius: un conte, una fable, un diari personal, una llegenda, un guió d'una pel·lícula, un conte o fins i tot la trama d'un conte.

A vegades, el narrador és un dels personatges de la història, com en el cas d'en Jim, el protagonista de *L'illa del tresor*. A més d'explicar els fets vists, també exposa les seves emocions, els seus sentiments, les seves opinions...

Aquest tipus de narració s'anomena **narració en primera persona**.

Si volem saber si una narració està escrita en primera persona, ens hem de fixar en els pronoms, els determinants possessius i la persona verbal.

El cuiner caminava al meu davant i jo el seguia.

Diagrama: El cuiner caminava al meu davant i jo el seguia. Prou de sort. És mort i la meua no caminava, almenys en camins de illa. El grup va començar la creu, però es van mantenir junts i pujaven en una baixa. El botó del botó mostrava la seva altura i la seva espècie.

RECURSOS EN XARXA

- <https://www.youtube.com/watch?v=zcXt93Tu4cl>: conté un vídeo sobre l'inici de *L'illa del tresor*, de Robert Louis Stevenson.
- <https://www.edu365.cat/eso/catala/lectures/illa/abans.htm>: conté una activitat per treballar el mot *pirata* com un terme polisèmic.
- <https://www.ecartelera.com/noticias/28913/8-versiones-la-isla-del-tesorero/3/>: conté un repàs de les diferents versions que s'han fet de la novel·la *L'illa del tresor* al cinema.

COMPRESIÓ LECTORA

21. Relaciona cadascuna d'aquestes informacions amb les parts d'una narració:

- Els bucaners continuen buscant el tresor. **Desenllaç**
- El grup d'homes busca el tresor amb l'ajuda del mapa. **Nus**
- Els pirates es preparen per anar a buscar el tresor. **Introducció**

22. Què és la Ullera de Llargua Vista?

Una illa. Una muntanya. Una platja.

23. Respon breument a les preguntes següents:

- En quin moment del dia s'inicia el relat? Com ho has sabut?
Al matí, perquè, abans de posar-se en marxa, els pirates agafen provisions per al dinar.
- Qui va enterrar el tresor?
El capità Flint.
- Per què li tenen tanta por als pirates?
Perquè va anar matant, un per un, els pirates que el van acompanyar per enterrar el seu tresor.
- Escriu el nom de dos dels pirates que formen part de l'expedició que busca el tresor.
Silver i Morgan.
- Quina relació creus que hi ha entre en Silver i el cuiner? Quin paper creus que té entre els pirates?
Són la mateixa persona. És el pirata que lidera la resta de pirates que busquen el tresor.

CONTINGUTS
 Comprensió d'una narració en primera persona.

COMPETÈNCIES
 C4

ORIENTACIONS

Proposem fer una presentació de la lectura i del gènere d'aventures en primera persona abans de començar a treballar el fragment de la unitat.

Proposem visionar una de les versions que s'han fet per al cinema de *L'illa del tresor*.

Activitat 21:
 S'aplica la taxonomia de Bloom per organitzar l'estructura de l'exposició dels fets.

Activitat 23:
 Activitat que es proposa per avaluar la competència 4 d'aquest bloc mitjançant l'aplicació AvaluApp.

AVALUACIÓ

ACTIVITATS
DE REFORÇ

ACTIVITATS
D'AMPLIACIÓ



LLENGUA CATALANA I LITERATURA - 5è TERCER CICLE

Nom: _____

Grup _____

Avaluació: _____

Data _____

QUALIFICACIÓ

UNITAT 1. RECORDS I VIVÈNCIES

OPCIÓ A

Exercici número 1 – Comprensió lectora – Educació literària

Llegeix el text i fes les activitats que trobaràs a continuació:

La filla de l'oncle Robert i de la poqueta cosa és la meva cosina, o almenys això és el que m'han dit. Es diu Úrsula i té deu anys, com jo (bé, quan va començar aquesta història teníem deu anys, ara ja en tenim onze), però no m'agrada gens jugar amb ella. És una manaire insuportable i fa servir el meu Spiderman articulat per jugar a pares i mares amb una nina repel·lent que porta sempre arrossegant i que ella anomena Cristina, tot i que jo sé que en realitat es diu Barbie, perquè una nena de l'escola en té una d'igual.

L'Úrsula pretén que l'Spiderman arribi a la feina rebentat, com si fos un oficinista qualsevol, i que es dediqui a prendre el te (ecs!) i a parlar de bajanades amb la bleada de la Cristina. Com si no tingués superdolents per atonyinar i gent innocent per salvar! I no intentis fer-li entendre que els superherois tenen prioritats i que, a més, l'Spiderman ho té molt complicat per prendre el te amb la màscara posada.

Així que intento raonar amb ella, la meva cosina comença a plorar com una boja i, quan els pares entren alarmats a la meva cambra, els diu cridant: «En Gerard no vol jugar amb miiiiii!» (Ah, sí: em dic Gerard; no us ho havia dit encara, però és que tinc moltes coses al cap i no puc estar per tot.) Llavors el pare em diu, fent aquella cara tan seriosa que sap fer quan la mare el mira: «Gerard! L'Úrsula és la teva convidada. Has de comportar-te com un noi ben educat i jugar amb ella sense rondinar».

MIQUEL PUJADÓ: *El genial oncle Anastasi*. Barcanova.

a) Encercla quants personatges se citen al text:

6

7

8

9

- N'hi ha dos que no són persones. Qui són? Què són?

b) En Gerard en aquest text pretén...

Explicar un episodi desagradable de la seva vida.

Explicar que té una cosina.

Descriure com és el seu Spiderman.

c) On té lloc l'acció del text?

A casa de l'Úrsula.

A casa d'en Gerard.

No es diu enlloc.

- Com ho has sabut? Copia l'oració que t'ha permès deduir-ho.

Exercici número 2 – Expressió escrita – Reflexió sobre la llengua

Fes les activitats:

a) Pensa en la darrera vegada que vas estar jugant amb algun amic o amiga i respon les preguntes:

- On era?

a) Subratlla la síl·laba tònica de cada paraula de la taula.

b) Explica per què s'accentuen les paraules següents:

- això: _____
- teníem: _____
- Úrsula: _____

Exercici número 4 – Educació literària – Reflexió sobre la llengua – Les llengües i els seus parlants

Fes aquestes activitats:

a) Situa les paraules següents a la taula separant-ne el prefix, l'arrel i el sufix:

insuportable suportar suportable

	Prefix	Arrel (part comuna)	Sufix	Significat
Primitiu		suport		Ajuda.
Derivats				Resistir el pes d'alguna cosa.
				Que es pot resistir.
				Que no es pot resistir.

b) La joguina d'en Gerard és l'Spiderman.

- El mot anglès *Spiderman* és una paraula composta formada per dues paraules: quines són? Quin significat tenen?

- Quins dos mots formen la paraula catalana *milhomes*?

- Què significa *milhomes*? Tria l'opció correcta.

Grup format per mil homes.

Persona que es pensa que és molt valenta i que tot ho sap.

LLENGUA CATALANA 5è TERCER CICLE

Activitats de reforç

Nom _____

Grup _____

Data _____

UNITAT 1. RECORDS I VIVÈNCIES

Exercici número 1

Llegeix aquest text i respon a les preguntes:

Quan vaig llegir l'anunci al diari, no m'ho vaig pensar dues vegades. Era una feina aparentment senzilla, amb l'horari que em convenia. Soc el mitjà de cinc germans, m'he criat en una casa plena de gom a gom i no em venia de nou treballar de cangur. Acostumat a les picabaralles amb el meu germà gran i a la cridadissa contínua de les menudes... Per què m'havia d'espantar fer de cangur el cap de setmana?

Definitivament, una ocupació de dissabte a la nit, tan ben pagada com aquella, no podia deixar-la escapar. Entre altres coses perquè era l'única oferta decent que havia trobat. Ja sabia el que comportava treballar de cambrer, de dependent i de repartidor de pizzes, i n'havia tingut prou i massa. Vaig telefonar per concertar una entrevista de seguida. L'únic inconvenient previsible era la competència. Les coses bones atrauen un niu de gent, encara més ara com ara, quan aconseguir feina és tan difícil com conservar-la. D'altra banda, m'adonava que calia superar un obstacle addicional, no encaixava amb la imatge típica de cangur: xicot, estudiant de primer curs de periodisme i sense cap referència anterior. No obstant això, els requisits de l'anunci incidien en una classe de qualitat, que estava segur de posseir. L'anunci deia: «Necessitem cangur per a nena de deu anys, amb paciència, tenacitat i molta molta imaginació. Interessats truqueu al...»

FRANCESC GISBERT: *De rondalla*. Barcanova.

a) De què ha treballat, el narrador del text?

b) En què consisteix la feina de cangur?

c) Què vol dir l'expressió *un niu de gent*?

d) Què vol dir la paraula *requisit*?

e) Què vol dir la paraula *tenacitat*?

f) Quins requisits ha de complir la persona que accepti la feina de cangur?

Exercici número 2

Busca en el text tres paraules agudes, tres de planes i tres d'esdrúixoles i copia-les:

Agudes: _____

Planes: _____

Esdrúixoles: _____

• Explica per què porten accent aquestes paraules:

mitjà: _____

únic: _____

típica: _____

difícil: _____

Exercici número 3

Escriu dues paraules de la mateixa família:

senzilla: _____

telefonar: _____

cridadissa: _____

casa: _____

trobar: _____

• **Ara, digues quin és el primitiu d'aquestes paraules:**

germanastre: _____

diari: _____

horari: _____

enfeinat: _____

tenacitat: _____

primerenc: _____

Exercici número 4

Llegeix aquestes situacions i identifica els elements de la comunicació que s'indiquen:

a) En Pere truca a casa de la Paula perquè vol parlar amb ella per explicar-li què faran el cap de setmana.

Emissor: _____

Receptor: _____

Canal: _____

b) En Jordi i l'Ona són companys de feina i han rebut un correu electrònic de la seva cap per comunicar-los que demà tindran una reunió a les 10 del matí.

Emissor: _____

Receptor: _____

Missatge: _____

Exercici número 2

Separa en síl·labes les paraules següents i subratlla'n la síl·laba tònica:

seguir → _____

enfilall → _____

persones → _____

prémer → _____

última → _____

carrers → _____

tanques → _____

responsable → _____

llàgrima → _____

- Ara, classifica-les en agudes, planes i esdrúixoles:

Agudes	Planes	Esdrúixoles

Exercici número 3

Llegeix aquest text, fixa't en les paraules subratllades i accentua-les si cal:

La meva determinacio per passar una nit tranquil·la era, d'altra banda, una qüestio de supervivencia. No em venia de gust acabar socarrimat per l'ale d'un drac incivilitzat o bullit a l'olla d'una bruixa esdentegada. M'havia dut els apunts de la universitat, perque dilluns tenia un examenimportantissim, i pensava aprofitar el temps. Si aixo fallava i, malgrat tot, em demanava un conte, era necessari un pla B.

FRANCESC GISBERT: *De rondalla*. Barcanova.

Exercici número 4

Escriu quatre paraules de la mateixa família:

paper: _____

ull: _____

braç: _____

Exercici número 5

Subratlla el prefix d'aquestes paraules:

encatifar

descordar

esbocinar

prefabricar

immòbil

besavi

desagraït

repoblar

sobreposar

- Ara, subratlla el sufix d'aquestes paraules:

petitó	vermellós	sabadellenc
mentider	humorista	ventós
geniüt	penjador	netedat

Exercici número 6

Uneix un element de cada columna i forma paraules compostes. Després, escriu-les a sota.

renta •	• brisa
escura •	• nit
para •	•soques
pica •	• butxaques
mitja •	• vides
salva •	• vaixella

Exercici número 7

Completa aquestes oracions sobre la comunicació:

- La comunicació consisteix a donar i rebre _____.
- Els elements que intervenen en la comunicació són l' _____, el _____, el _____, el codi, el _____ i el _____.